Regiovisie Jeugd West-Brabant West 2026-2030

‘Handel alsof het je eigen kind is’

1. Waarom werken we samen?
2. Waaraan werken we samen?
3. Hoe werken we samen?

voor de jeugd west brabant west

Versie 13-11-2025

Ons verbindende kompas: ‘Handel alsof het je eigen kind is’

Met de meeste kinderen in onze regio West-Brabant West (WBW) gaat het goed. Zij wonen thuis, gaan naar school en ontwikkelen zich. Soms zijn er problemen die deze ontwikkeling tegenhouden. Er is iets aan de hand met de ouders, de omgeving of met het kind zelf. Het versterken van de eigen kracht zodat het gezin zoveel mogelijk zonder ondersteuning verder kan; daar zetten gemeenten in West-Brabant West zich voor in. Lichte hulp als het kan, zwaardere hulp als nodig, zodat kinderen veilig opgroeien tot zelfstandige volwassenen.

De context
De jeugdzorg staat onder druk. Als we willen dat zorg en ondersteuning voor de meest kwetsbare jongeren overeind blijft moeten we iets anders gaan doen, want als we op deze manier doorgaan is het niet langer (financieel) houdbaar. Tegelijkertijd is ons regionale jeugdhulpstelsel erop gericht dat jeugdigen en gezinnen zich zelfstandig ontwikkelen en dat gemeenten waar nodig passende, betaalbare en kwalitatief goede hulp bieden.

Om de druk van het systeem te halen, is het nodig om de zogenaamde beweging naar voren te maken (meer preventieve inzet in de sociale basis en onderwijs). De huidige ontwikkeling van de Stevige Lokale Teams (SLT), die iedere gemeente lokaal moet inrichten, is hierin een belangrijke schakel.

Om samen vooruit te komen zijn heldere kaders en richtlijnen nodig. Zodat we weten wat we moeten doen en waarom. Die staan in deze regiovisie jeugd weergegeven voor de komende jaren. Samen houden we onze koers en onderliggende waarden vast om te doen wat nodig is!

Doel van ons regionale jeugdhulpstelsel is om jeugdigen en gezinnen zelfstandig te laten ontwikkelen en waar nodig passende, betaalbare en kwalitatief goede hulp te bieden. Deze visie is daar de leidraad voor.

Het realiseren van ons doel vraagt om voldoende beschikbaar en kwalitatief goed aanbod en heldere samenwerking tussen gemeenten en partners. We kopen in regionaal verband specialistische jeugdhulp in. Waar nodig organiseren we jeugdhulp bovenregionaal, zoals JeugdzorgPlus, gecertificeerde instellingen en Veilig thuis.

Zo zijn onze onderwijspartners en sociale basis partijen belangrijk om meer te doen aan preventie en normalisering. Onze jeugdhulpaanbieders zijn onmisbaar om de juiste zorg en ondersteuning te kunnen bieden waar dat nodig is. En de professionals van de lokale teams beschikken over de expertise om samen met jeugdigen (en hun gezin) te bepalen wat de juiste passende zorg is.

Onze regio-indeling is als volgt:

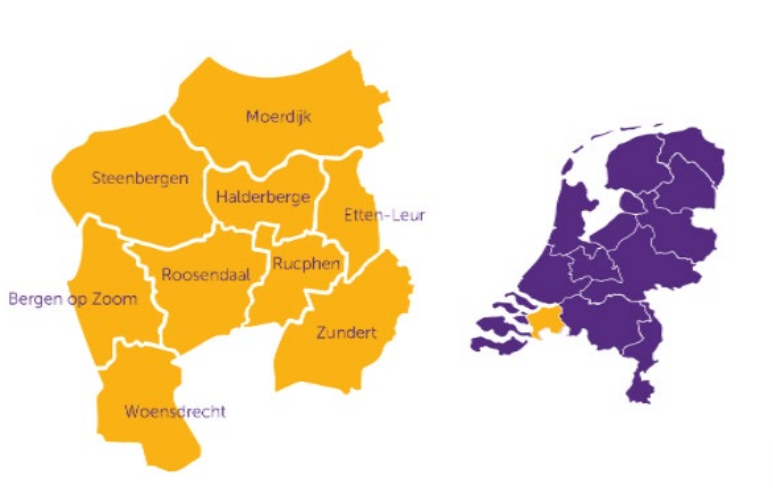

We moeten er samen voor zorgen dat ons stelsel werkt voor ieder kind en gezin in onze regio. In deze regiovisie staat hoe we willen samenwerken. Met jeugd, met ouders en met onze partners.

1: Waarom werken we samen?

Eén koers, één kompas

Wat is een regiovisie en waarom stellen we die op?

In jeugdhulpregio West-Brabant West (WBW) werken de negen gemeenten sinds 2015 samen met jeugdigen, ouders en partners. De regiovisie beschrijft de gezamenlijke ambities en samenwerking met jeugdhulpaanbieders, onderwijs-, en de sociale basispartners op regionaal niveau en geeft hiermee richting voor 2026 tot en met 2030. Deze regiovisie bevat geen detailbeleid, maar geeft richting en kaders om ons gezamenlijke doel te kunnen bereiken. Stapje voor stapje. Dat lukt ons alleen als we samen helder hebben waar we voor staan en hoe onze regio functioneert.

Met deze regiovisie geven we tevens invulling aan de afspraken rondom de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is vastgesteld en waaraan gemeenten zich gecommitteerd hebben. We committeren ons ook aan het uitvoeren van de Jeugdwet, de Wet Verbetering Beschikbaarheid Jeugdzorg, de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. We zijn ook verplicht een Gemeenschappelijke Regeling (GR) op te richten. De GR vormt de juridische basis om de samenwerking vorm te geven, deze regiovisie is de inhoudelijke basis. Dit vraagt om een stelsel dat eenvoudiger, meer samenhangend en beter uitvoerbaar is.

1: Waarom werken we samen?

Onze werkwijze in regio West-Brabant West

Samen kijken we eerst wat binnen het gezin en hun omgeving zelf al mogelijk is en hoe we dat kunnen versterken. Als blijkt dat extra of andere ondersteuning nodig is, maken we samen een passend arrangement[1]. De toegangsprofessional[2] stelt een plan op met het gezin, checkt of het echt aansluit bij de hulpvraag en houdt de regie tijdens het hele traject. Dit gesprek voeren we altijd volgens ons gespreksmodel, waarin de dialoog centraal staat. Meer hierover lees je in *Het gespreksmodel - Jeugdhulp Regio West-Brabant West*.

De jeugdhulpaanbieder bepaalt vervolgens hoe die het beste doelgericht kan werken aan het behalen van de gemaakte afspraken. Deze afspraken worden vastgelegd in het arrangement. In het contract met onze partners is vastgelegd dat zij binnen vijf dagen (na afsluiting arrangement) het zorgtraject starten.

Ons jeugdhulpstelsel draait om het (h)erkennen van de kracht van jeugdigen en hun omgeving. Dáár beginnen we.

[1] *Van zorgaanbieders wordt verwacht dat zij maatwerk bieden. De zorgvormen binnen ons gecontracteerde landschap voldoen aan alle vormen en zijn indirect terug te vinden in onze profielen. Op basis van de profielen wordt een arrangement opgesteld.*
[2] *We hebben ons regionaal gecommitteerd om te gaan werken volgens de drie nieuwe profielen 'toegangsprofessional 2027'.*

Geen enkele gemeente of partner kan het alleen. Gezamenlijk kan het wel. Gelijkwaardigheid is en blijft een stevige pijler onder de samenwerking tussen de negen gemeenten en met jeugdigen en ouders en onze partners.

Onze uitdaging: Hoe houden we jeugdzorg beschikbaar en betaalbaar voor de jeugdigen en ouders die het echt nodig hebben?
Daarom is de samenwerking binnen ons jeugdhulpstelsel erop gericht dat meer gezinnen op eigen kracht hun vragen op het gebied van opvoeden en opgroeien aankunnen. Daardoor kunnen meer jeugdigen in hun eigen omgeving opgroeien en voorkomen we dat zwaardere ondersteuning nodig is.

Koersvast
We zijn steeds koersvast gebleven. Ondertussen blijft ons jeugdhulp-stelsel in ontwikkeling. Wat we samen al bereikt hebben blijft ons de energie en inspiratie geven om te blijven leren en te blijven bouwen.

De bouwstenen en waarden die we in 2012 hebben verzameld met ouders/jeugdigen en partners vormen nog steeds het fundament van het stelsel in onze regio en vormen de basis voor deze regiovisie 2026–2030.

In de periode 2022–2025 hebben we als regio waardevolle stappen gezet in de doorontwikkeling van ons stelsel. Omdat de maatschappij verandert en de kaders vanuit de landelijke overheid zich ontwikkelen, doen wij dat ook.

Onze waarden

‘Koersvast met een duidelijk kompas’

In regio WBW kiezen we niet telkens een nieuwe richting, maar blijven bij ons stelsel. Dankzij onze koersvastheid zijn we door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) erkend als robuuste regio. Onze gezamenlijke missie is: **‘Handel alsof het je eigen kind is’** en deze missie vormt al sinds 2015 ons figuurlijke kompas. Met ‘Handel alsof het je eigen kind is' bedoelen we dat we doen wat het beste is voor het kind (en gezin) en wat in hun belang is.

We introduceren in deze regiovisie daadwerkelijk een kompas, waarin we onze waarden en randvoorwaarden beeldend hebben weergegeven. Zo zien we in 1 oogopslag wat onze leidende principes zijn. De (randvoor)waarden die hierin genoemd worden zijn opgefrist naar deze tijd, maar komen o.a. voort uit de beginjaren van het jeugdbos, diverse opgaven die we in de loop der jaren in onze regio hebben opgepakt en de regiovisie jeugd 2022-2025. We gebruiken de (randvoor)waarden van ons kompas voortdurend om onze koers te kunnen bepalen, te richten, te ijken en bij te stellen waar nodig.

De komende jaren staan in het teken van verfijnen, verdiepen en doorontwikkelen. Met lef en flexibiliteit.

Vier waarden die richting geven aan alle keuzes en samenwerkingen

Gedeeld samenspel tussen gezin, gemeente en partners (met onderwijs en sociale basis als sleutelspelers)
Beslissingen nemen we in gezamenlijkheid, met gedeelde verantwoordelijkheid op basis van vertrouwen en verbinding. Onderwijs en de sociale basis spelen hierin een sleutelrol, zodat signalen vroeg worden opgepakt en het vergroten van problemen kan worden voorkomen. De sociale basis is het start- en eindpunt voor ondersteuning. Niet vrij toegankelijke zorg (jeugdzorg) is de uitzondering.

Loslaten zonder het zicht te verliezen
We sturen op wat er bereikt moet worden, hoe we dat realiseren is aan de specialisten. Professionals krijgen ruimte om hun werk goed te doen en verantwoordelijkheid te nemen terwijl we samen de verantwoordelijkheid dragen voor het resultaat. We nemen jeugd en ouders de zorg niet uit handen maar ondersteunen hen.

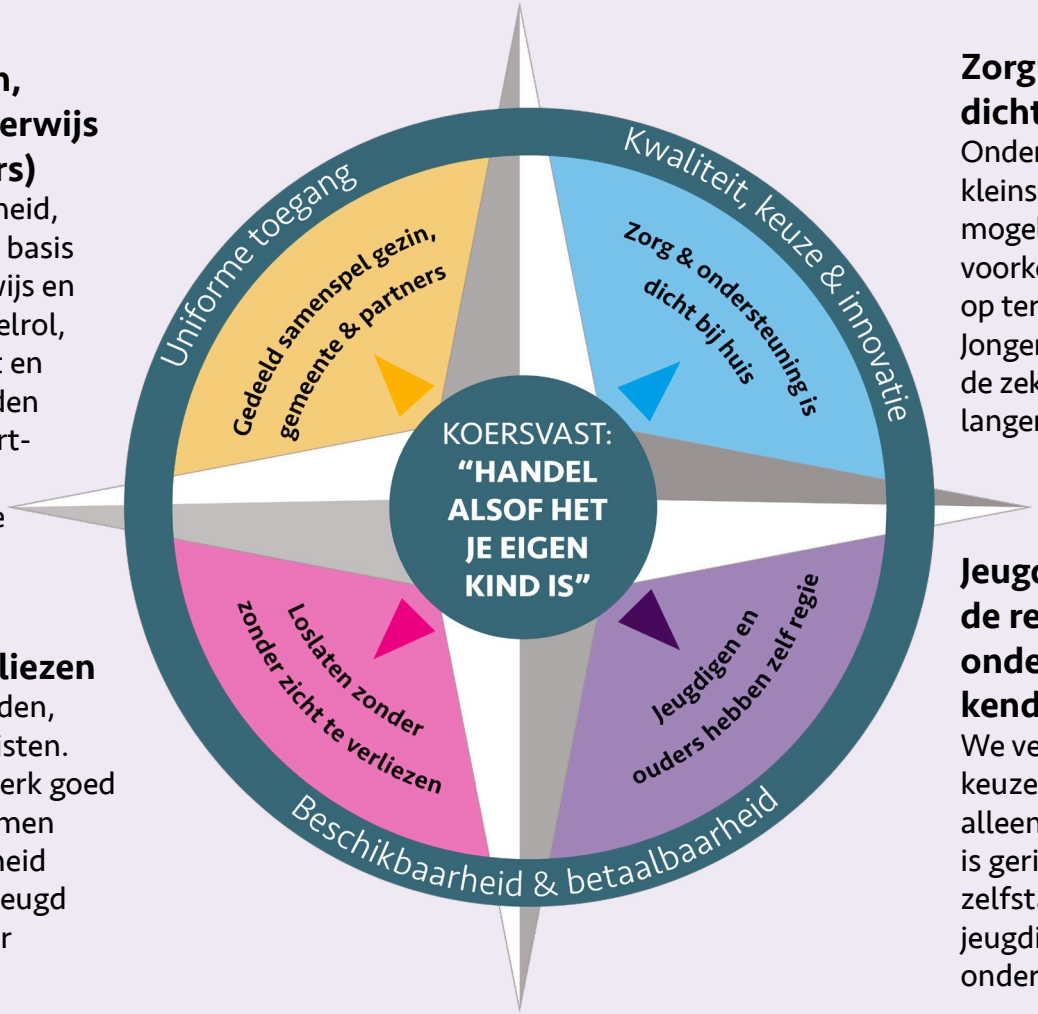

Zorg en ondersteuning is zo dichtbij mogelijk
Ondersteuning organiseren we kleinschalig, relationeel en zo thuis mogelijk. Als verblijf nodig is, is dat bij voorkeur kortdurend, passend en gericht op terugkeer naar de eigen omgeving. Jongeren zonder een thuis bieden we de zekerheid op een veilige plek voor de langere termijn.

Jeugdigen en ouders hebben zelf de regie en krijgen, waar nodig, ondersteuning die tijdelijk, versterkend en zo normaal mogelijk is
We vertrouwen op de eigen kracht en keuzes van gezinnen, en ondersteunen alleen daar waar het echt nodig is. Hulp is gericht op perspectief van herstel en zelfstandigheid. We zijn er ook voor jeugdigen (en gezinnen) die langdurige ondersteuning nodig hebben.

Drie randvoorwaarden

Onze realiteit is weerbarstig. Gemeenten staan voor grote financiële opgaven: oplopende zorgkosten en de landelijke hervormingen in het sociaal domein vragen om scherpe keuzes. We onderscheiden drie randvoorwaarden om samen vooruit te kunnen komen. Binnen de kaders van de Hervormingsagenda Jeugd zoeken we naar een duurzaam evenwicht tussen beschikbaarheid, continuïteit en betaalbaarheid. Om vast te kunnen houden aan onze regionale koers is het belangrijk om de randvoorwaarden samen goed te laden en hierop bij te sturen wanneer nodig.

Uniforme toegang tot jeugdhulp

In alle negen gemeenten hanteren we één uniforme werkwijze, zodat gezinnen weten waar ze aan toe zijn en partners duidelijkheid hebben. Tegelijkertijd blijft er ruimte voor lokale accenten en preventieve voorzieningen.

Kwaliteit, keuzevrijheid en innovatie

Keuzevrijheid is belangrijk, maar kwaliteit staat altijd voorop. Met data, praktijkervaring en innovatie maken we de zorg effectiever, persoonlijker en toekomstbestendig. We werken hierbij datagedreven.

Beschikbaarheid en betaalbaarheid

Jeugdigen en ouders moeten kunnen rekenen op een toegankelijk en dekkend zorglandschap. We borgen continuïteit, zetten in op preventie en maken afspraken die financieel houdbaar zijn. Daarbij kijken we breed naar het hele gezinssysteem en organiseren we de ondersteuning over domeinen heen (onderwijs, zorg, bestaanszekerheid, veiligheid).

Samen vooruit, met wat ertoe doet

We weten nu onze koers en is het zaak dat we doorpakken! De eerder aangegeven urgentie maakt dat we samen wat anders te doen hebben. Naast dat we komende jaren (2026-2030) aandacht houden voor alle lopende ontwikkelingen en doen wat nodig is (bijvoorbeeld de vraag-stukken18-/18+ en 0 tot 100), kiezen we ervoor een aantal opgaven extra aandacht te geven. Omdat we zien dat het nodig is en we méér willen bereiken dan we tot nu toen doen. De keuze voor deze prioriteiten is gemaakt op basis van de rode draden in behoeften en wensen die de afgelopen jaren zijn opgehaald bij bestuurders, managers en uitvoerend professionals van gemeenten en partners. Door ervoor te kiezen deze opgaven extra aandacht te geven en daarmee te prioriteren, kunnen we stappen zetten waar onze jeugdigen en hun gezinnen baat bij hebben.

De eerste stap voor iedere opgave is een gezamenlijke definitie. Wat verstaan we hieronder? Waar beginnen we mee? Wie moeten betrokken zijn bij de uitvoering van de opgave? Het kompas gebruiken we hierbij als belangrijk richtinggevend instrument.

- **Normaliseren**
- **De expertise onderwijs en jeugd verbinden**
- **Samenwerken**
- **Veiligheid**

Normaliseren

Normaliseren betekent dat we het gedrag of problemen van kinderen en jongeren in eerste instantie zien als onderdeel van een normale ontwikkelingsfase of als een uitdaging die in de directe omgeving (gezin, school, buurt) kan worden opgevangen.

Hoewel dit streven al enige tijd omarmd wordt, blijkt het lastig in de uitvoering. We ervaren met elkaar dat de mindset die hierbij hoort (om zo naar de vraag van de jeugdige en hun ouders/omgeving én het veld van de partners te kijken) in de praktijk weerbarstiger is. Het is moeilijk om inzichtelijk te krijgen wat we 'normaal' vinden in een situatie en wat we mogen verwachten van ouders en jeugdigen zelf.

De vraag die hierachter ligt is: hoe zorgen we ervoor dat kinderen en gezinnen passende hulp krijgen, zonder dat we normale problemen onnodig problematiseren en in het jeugdhulpsysteem terechtkomt?

Dit vraagt om een handelingsperspectief dat enerzijds aansluit bij behoefte vanuit de (lokale) praktijk (praktisch toepasbaar, aansluitend bij de juiste toon en vragen) en anderzijds ondersteunend is aan de grotere beweging.

2: Waaraan werken we samen?

Normaliseren

We zullen hiervoor met elkaar – gemeentelijk beleid, gemeentelijke uitvoering, de jeugdprofessionals, jeugdhulppartners, onderwijspartners, sociale basis partners – samen moeten komen tot een regionale handelingsperspectief dat passend is bij onze regio en bestaande instrumenten. Het betrekken van jeugdigen en hun ouders/ gezinnen zien we als een zeer waardevolle toevoeging.

Waarom is dit een vraagstuk?

- Uit het programmaplan 'Normaliseren: Verdragen en Vertragen' blijkt dat deze opgave vraagt om een andere manier van denken en werken. Hier is nog wat voor nodig.
- Onduidelijke grenzen: Wanneer is gedrag passend bij de situatie en de ontwikkeling van een jeugdige en kan de eigen omgeving of pedagogische basis hier voldoende ondersteuning in bieden en wanneer is hier specialistische ondersteuning nodig.
- Het versterken van jeugdigen en ouders om vanuit hun eigen kracht keuzes te maken in plaats van hen de zorg uit handen te nemen, vraagt om een andere *mindset* vanuit zowel ouders als professionals.
- Stijgend jeugdhulpgebruik: sinds de Jeugdwet (2015) groeit de inzet van hulp, terwijl veel problemen met lichtere steun opgelost zouden kunnen worden.
- Druk op gemeenten: zij moeten investeren om lokaal de sociale basis te versterken om normaliseren en preventie te stimuleren, maar kampen met hoge kosten door de oplopende vraag naar steeds duurdere zorg. Ouders en scholen rekenen op snelle, professionele oplossingen, ook bij problemen die gewoon bij opgroeien horen.

Waar gaan we mee aan de slag?

- Regionale en lokale partners in kaart brengen waar het er het meeste toe doet om te kunnen normaliseren.
- Inzicht krijgen in wat we met elkaar te doen hebben op uitvoeringsniveau. Ook willen we leren door te kijken naar best practices (landelijk, regionaal, lokaal). Hiermee krijgen we inzichtelijk bij de verschillende uitvoerende partners wat zij nodig hebben om te kunnen normaliseren. Denk aan bewustwording, deskundigsheidsbevordering, laagdrempelige expertise kunnen raadplegen bij de professionals die moeten normaliseren en collectief aanbod.
- Overeenstemming krijgen over wat we op regionaal niveau kunnen en willen bepalen en wat op lokaal niveau.
- De brede dialoog organiseren met maatschappelijke partners, lokale partners en onderwijs over knelpunten en onzekerheden die bij het leven horen. We gebruiken hiervoor ons kompas, zodat ieder dat doet vanuit dezelfde visie en ambitie. We maken gebruik van elkaars expertise op dit vraagstuk en krijgen samen inzicht in welke passende, lichte en snelle alternatieven in de sociale basis er allemaal zijn.
- Het ontwikkelen van een regionaal handelingsperspectief.

De expertise onderwijs en jeugd verbinden

Onderwijs en jeugdhulp delen een maatschappelijke opdracht: elk kind een eerlijke kans bieden op ontwikkeling en participatie. De huidige versnippering tussen beide domeinen belemmert deze missie. Deze regiovisie beoogt een integrale aanpak waarin onderwijs en jeugdhulp elkaar versterken.

Een ononderbroken ontwikkellijn voor jeugdigen vraagt om een gezamenlijke, preventieve en laagdrempelige aanpak. De regiovisie biedt een kader voor duurzame samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, gericht op het versterken van de basis en het voorkomen van uitval.

De pedagogisch-didactische context op de scholen wordt versterkt door te werken met multidisciplinaire teams: aansluitend op de populatie leerlingen werken onderwijzend personeel, professionals van de gemeente en/of een aanbieder van zorg met elkaar samen op school en in de klas.

Missie en opdracht
Onderwijs en jeugdhulp raken elkaar in hun missie. Samen hebben ze de opdracht om:

- Elk kind een eerlijke kans te geven om mee te doen en zich te ontwikkelen;
- Stagnatie in de ontwikkeling vroeg te signaleren en gezamenlijk op te lossen;
- Eén geheel van leren, opgroeien en ondersteuning te organiseren;
- Bij te dragen aan een inclusieve en veerkrachtige samenleving.

Om deze gezamenlijke missie uit te voeren is het nodig om jeugdigen zoveel mogelijk preventief, collectief, thuis(nabij) en op de eigen school te ondersteunen. Hierbij hebben we de volgende uitgangspunten:

- Het borgen van een doorgaande ontwikkellijn en het recht op onderwijs.
- Het integreren van onderwijs en jeugdhulp tot een integrale benadering met didactische en pedagogische expertise om te voorkomen dat er parallelle trajecten ontstaan. De missie is één gedeelde aanpak en plan voor elke jeugdige. De expertises van leerkrachten en zorgprofessionals vullen elkaar aan en versterken elkaar.
- Het versterken van de basis (onderwijskundig, sociaal en pedagogisch). Preventie, normaliseren en vroegsignalering vormen de kern. Scholen, ouder(s)/verzorger(s), wijkteams/Stevige Lokale Teams en jeugdhulp werken samen om de pedagogische basis te versterken.
- Intensieve jeugdzorg en residentiële trajecten worden teruggedrongen. Als inzet toch nodig is, gebeurt dit thuisnabij, kleinschalig en tijdelijk.

De expertise onderwijs en jeugd verbinden

Waarom is dit een vraagstuk?

- Toenemend aantal jeugdigen zonder onderwijsinschrijving of langdurig schoolverzuim.
- Stagnatie in ontwikkeling wordt te laat gesignaleerd, met escalatie als gevolg.
- We willen samen aan de slag op lokaal en regionaal niveau. We beseffen dat we elkaar (beide werkvelden) nodig hebben om de jongeren goed te ondersteunen.
- Wet- en regelgeving is verkokerd. We zijn elkaar uit het oog verloren. Deze visie beoogt beide werkvelden bij elkaar te brengen en actie te creëren op lokaal niveau. Zo lokaal mogelijk. Voor het Voortgezet Onderwijs (VO) is dat regionaal. Juist de context versterken. Dichtbij op school, voorkomen van erger.

Waar gaan we mee aan de slag?

- Het borgen van integraliteit en gedeelde verantwoordelijkheid.
- Helderheid krijgen in wat de rolverdeling is tussen onderwijs en jeugdhulp en hoe zij elkaar aanvullen.
- Inzicht in hoe we de expertise van zorgprofessionals en leerkrachten optimaal kunnen benutten.

Samenwerken

De negen gemeenten van WBW en partners werken als gelijkwaardige partners samen. Alle partijen voelen zich verantwoordelijk voor goede ondersteuning van jeugdigen en hun gezinnen. Hoewel we elkaar vinden in ambities, idealen en uitvoering, is samenwerken met zoveel partners ingewikkeld.

In de praktijk levert dit twee vraagstukken op die aandacht behoeven:

1. **Hoe werken we als lokale gemeenten onderling goed met elkaar samen en wat hebben we daarvoor nodig?**
   Waar ligt bijvoorbeeld de grens tussen lokale autonomie en regionale doelen? Hoe bepalen we samen wat acceptabel is en wie besluit dat? Hoe gaan we om met botsende (beleids)belangen en de verkokering van vraagstukken in het sociale domein van lokale gemeenten? Wat moeten we in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) goed verwerken?
2. **Hoe werken we (de negen gemeenten samen) als regio samen met onze partners?**
   Wat is bijvoorbeeld nodig om eenduidig te zijn voor onze partners? Wat houdt gezamenlijk partnerschap in financieel moeilijke (/onzekere) tijden in? Hoe zorgen we dat we elkaar vast blijven houden en ons kompas niet uit het oog verliezen? Hoe werken we samen met het veld aan de ambities zoals verwoord in de regiovisie?

Daarom gaan we blijvend met elkaar het gesprek aan, om zo elkaars belevingswereld en realiteit te blijven zien en begrijpen.

Waarom is dit een vraagstuk?

- We willen vanuit intrinsieke motivatie samenwerken om dat te doen wat nodig is voor regionale belangen, maar merken dat de praktijk weerbarstig(er) is en lokale belangen tegenstrijdig lijken te zijn.
- We missen duidelijke afspraken op het gebied van governance regionaal vs. lokaal waardoor we de bedoeling uit het oog verliezen.
- Domeinoverstijgende regionale opgaven komen onvoldoende van de grond en de afstemming tussen verschillende disciplines en beslissingsbevoegdheden zijn onduidelijk.
- De sturing door de 9 gemeenten gezamenlijk op regionale opgaven wordt gemist door de uitvoering in de toegangen en in het veld.
- We voeren onvoldoende samen het gesprek over wat onzekere financiële tijden voor ons stelsel en ons kompas betekenen. Dit doorgronden we (nog) niet samen.
- Door lokale opgaven zoals het inrichten van Stevige Lokale Teams, wijken gemeenten af van de regionale afspraken op jeugd en van het kompas.
- Het gezamenlijk regionale Zorg Inkoop en Informatie Team (Zi²T) mist de mogelijkheden om op regionale opgaven te sturen.

Samenwerken

Waar gaan we mee aan de slag?

Gemeenten:

- Met elkaar het eerlijke gesprek voeren – bestuurlijk én uitvoerend. Dat vraagt lef en een veilige omgeving waarin we elkaar vertrouwen en de verbinding zoeken.
- We voeren het gesprek over wat de werkwijze van Grip op Verandering betekent én vraagt.
- We buigen ons over de governance van en financiering door de verschillende 'thema's' die voor uitvoering van de regiovisie samenkomen bij domeinoverstijgende opgaven. Het inzichtelijk maken en bij elkaar brengen gaat ons helpen om vanuit een gezamenlijk belang met deze opgaven aan de slag te gaan.
- Inzetten op gezamenlijke sturing met en door de 9 gemeenten, samen evalueren en bijsturen waar nodig. Dit doen we aan de hand van ons kompas.
- De nog in ontwikkeling zijnde Stevige Lokale Teams (SLT) hebben een goede aansluiting tussen wat lokaal en regionaal wordt afgesproken zodat de beoogde resultaten elkaar versterken.
- Het oprichten van een GR.

Samen:

- We benutten de denkkracht en ervaringen van de Initiatiefgroep, zodat we elkaar beter leren kennen en elkaars posities begrijpen.
- We brengen de Initiatiefgroep beter in positie, zodat we ons samen kunnen buigen over vraagstukken.
- We denken gezamenlijk na over de lading van de waarden van ons kompas en hoe we hier in de weerbarstige (financiële) realiteit/praktijk mee om kunnen blijven gaan.
- Ook zien we de meerwaarde in van samen leren van inspirerende voorbeelden (lokaal, regionaal, subregionaal of landelijk) op het gebied van (juridische) samenwerkingsverbanden en de omgang met bijbehorende conflicterende en/of schurende belangen.

Veiligheid

In 2017 is in onze regio een beweging gestart om één netwerk rondom het gezin te vormen, met: zo min mogelijk overdracht, korte lijnen en gedeelde verantwoordelijkheid. Een brede ontwikkeling om de inwoners in onveiligheid in de huislijke sfeer beter te ondersteunen.

De komende jaren bouwen we voort op wat er al is opgebouwd met het Veiligheidsteam en de koers van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Het is geen project met een kop en een staart. Het is een beweging die niet vraagt om een nieuw systeem, maar om anders samenwerken.

Dat vraagt een andere kijk op het werken aan veiligheid: een brede mens- en systeemgerichte blik vanuit de uitgangspunten gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend.

Waarom is dit een vraagstuk?

- Onze regio heeft veel geïnvesteerd in deze beweging om te komen tot een eenvoudigere, gezinsgerichte aanpak die transparantie, rechtsbescherming en verbetering omarmt.
- Effectieve kindbescherming realiseren vereist samenhang en beschikbaarheid van specialistische kennis. Dit vraagt samenwerking en coördinatie en is niet vanzelfsprekend.
- In ongeveer 90% van de gevallen zijn de problemen van het kind een reactie op of het gevolg van die van de ouder(s), waardoor er samenwerking tussen verschillende domeinen (Jeugd, Wmo en Veiligheid) en organisaties (gericht op jeugd en volwassenproblematiek) nodig is.
- Er is een landelijk toekomstscenario kind- en gezinsbescherming ontwikkeld wat in de regio geïmplementeerd moet worden. Daarbij is een zorgvuldige en effectieve aansluiting bij de regionale en lokale structuren en werkwijze nodig. Het doel is in 2030 te werken volgens het Regionaal Programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming West Brabant (voorheen proeftuin).

Veiligheid

Waar gaan we mee aan de slag?

- Het implementeren van de regionale vertaling van het landelijke toekomstscenario kind- en gezinsbescherming met een aanpak voor West-Brabant met ondersteuning van het regionale programma West-Brabant.

- We veranderen de werkwijze in de komende 2 jaar door:
  - Een lerende omgeving te creëren voor professionals met betrekking tot hun methodisch handelen en houding & gedrag.
  - Het versterken van de basis van de lokale teams.
  - Een regionaal expertisenetwerk op te zetten dat de lokale teams ondersteunt.
  - Een voorstel te ontwikkelen voor een Regionaal Veiligheids-team dat past bij de regio en het nieuwe wettelijk kader.

- Gemeenten dragen zelf zorg voor het werken aan veiligheid vanuit een brede, mens- en systeemgerichte blik, volgens de uitgangspunten van het Toekomstscenario.

- We werken volgens de overkoepelende visie: Gefaseerd samenwerken aan veiligheid.

- We ontwikkelen samen met netwerkpartners en ervaringsdeskundigen een toekomstbeeld.

- We ontwikkelen één gezamenlijke visie en taal om te zorgen voor samenhang en resultaatgerichtheid.

Leren, verbinden en doen!

Nu we weten waar we de komende jaren samen aan werken, is het belangrijk stil te staan bij wat daarvoor nodig is: hoe werken we samen.

We hebben in beeld gebracht op welke manier we willen samenwerken met onze partners en hoe we reflectie en samenspraak op (nieuwe) ontwikkelingen en voortgang willen organiseren. Hierbij hebben we ook aandacht voor de inspraak van jeugdigen (en hun ouders/gezinnen) zelf. De belangen en zorgen van jeugdigen en hun verzorgers verdienen bijzondere aandacht in het proces. Hun input is waardevol en moet expliciet opgehaald worden om mee te kunnen nemen in het grotere belangenveld, zodat we ervan kunnen leren en bijsturen.

Samenwerking tussen gemeenten

Samenwerking tussen gemeenten & partners

Samenwerking tussen gemeenten & jeugdigen en hun gezinnen

Samenwerking tussen gemeenten

Onze regio WBW heeft de afgelopen 10 jaar een solide structuur voor de governance opgebouwd. Het resultaat is dat de gemeenten een gelijkwaardige en niet-vrijblijvende samenwerking hebben. Iedere gemeente is betrokken in de samenwerking en levert een bijdrage. De gemeenten gezamenlijk hebben de belangrijke en kartrekkende rol om de in deze regiovisie benoemde opgaven te verwezenlijken.

Binnen de bestaande structuur bestaat afstemming tussen verschillende disciplines en duidelijkheid over beslissingsbevoegdheden. Het gezamenlijk optrekken met partijen is geborgd bij het regionale Zorg Informatie en Inkoop Team (Zi²T). De manager van het Zi²T heeft een centrale positie. De manager is het bestuurlijke aanspreekpunt voor vraagstukken op het gebied van niet vrij toegankelijke jeugdhulp en treedt hierin intern en extern op namens de regio.

Verbinding en overleg

- Negen tot tien keer per jaar een Bestuurstafel met de wethouders Jeugd van de negen gemeenten
- Maandelijks overlegtafel managers jeugd 9 gemeenten
- Terugkerende overlegtafel beleid 9 gemeenten, al dan niet gecombineerd met LAT (Lokale Aanstuurders Team)
- De negen gemeenteraden worden geïnformeerd waar nodig en naar behoefte

Deze opzet geldt voor zolang de GR nog niet in werking is. Daarna werken we volgens vernieuwde richtlijnen.

Samenwerking tussen gemeenten

Samenwerking tussen gemeenten

Afspraken

- De gemeenten stellen samen een **meerjarige uitvoeringsagenda regiovisie** op na vaststelling van deze visie.
  - > In deze uitvoeringsagenda wordt – **globaal** – aangegeven aan welke resultaten m.b.t. de opgaven van de regiovisie wordt gewerkt, wanneer deze worden opgeleverd en welke partners een rol in het vraagstuk hebben.
  - > Elk vraagstuk zal ook worden voorzien van een **financiële paragraaf[3].**
  - > We geven aan wat aanpalende vraagstukken zijn en hoe de relatie met overige lopende vraagstukken binnen het (regionale) jeugdbeleid zijn.
  - > In de **Bestuurstafel** in **Q4 2026** wordt deze meerjarige uitvoeringsagenda vastgesteld.
- Iedere gemeente stelt een **lokale paragraaf** op na vaststelling van deze visie.
  - > De globale opbouw van de lokale paragraaf wordt regionaal afgestemd zodat deze herkenbaar en vergelijkbaar is tussen gemeenten.
  - > De lokale gemeente geeft in deze paragraaf aan hoe zij aan de slag gaat met de opgaven genoemd in de regiovisie en de planning van de meerjarige uitvoeringsagenda.
  - > Ook worden de lokale paragrafen in gezamenlijkheid besproken in de Bestuurstafel Jeugd, zodat de wethouders Jeugd weten waar hun collegae voor aan de lat staan en de vervolggesprekken op gelijkwaardige basis worden gevoerd.
- Een set bestaande uit de meerjarige uitvoerings-agenda en de lokale paragraaf wordt voor **besluitvorming** naar **College B&W** gestuurd en **ter info** aan gemeenteraad gestuurd in **Q1 - 2027.**

---

[3] Het financieel kader moet volgens de Wet Verbetering Jeugdzorg voldoen aan: het financiële kader bestaat niet alleen betaalbaarheid, maar omvat ook de financiële houdbaarheid, inclusief een meerjarig kader (volume, mix, prijs), indexatie-keuzes, de betekenis van JW323 in de keten, en de effecten op uitvoeringskosten en jaarlijkse lastenreductiedoelen, gekoppeld aan beschikbaarheids- en wachttijddoelen.

Samenwerking tussen gemeenten & partners

Door de open aanbestedingsstructuur kent onze regio verschillende jeugdzorgaanbieders die samen zorgdragen voor de beschikbaarheid van zorg, lokaal en regionaal. Het Zi²T voert hiervoor het accounthouderschap uit.

Daarnaast hebben we nog allerlei andere partners, waarvan het accounthouderschap regionaal diffuus of (nog) niet is belegd. Dit geldt bijvoorbeeld voor onderwijspartners (en de verschillende gradaties hierin), sociale basis partijen en partners op het gebied van welzijn en gezondheid.

Het samen doorleven van deze regiovisie is meer dan wat meegenomen kan worden in de individuele (accounthouder- of subsidie) gesprekken, lokaal of regionaal. We willen de integrale dialoog beter op gang brengen, zodat we elkaar beter leren en blijven kennen. Dit komt de samenwerkingen ten goede.

Sinds 2024 bestaat de Initiatiefgroep vanuit het programma Grip op verandering. Bij deze Initiatiefgroep zit een representatieve afspiegeling van het brede veld van partners en ervaringsdeskundigheid inclusief een vertegenwoordiging van beleid en uitvoering van de gemeente. We gaan hen meer in positie brengen om samen te (blijven) nadenken over ons stelsel, de verwonderingen, de verbeterpunten en de uitdagingen waar we samen voor staan.

Afspraken

- We zorgen ervoor dat de Initiatiefgroep een brede en representatieve afspiegeling van het veld is en blijft.
- We betrekken de Initiatiefgroep bij het opstellen van de meerjarige uitvoeringsagenda en de monitoring hiervan. We bepalen met elkaar wie welke rol heeft en maken hierover heldere afspraken. Hier starten we in **2026** mee.
- We betrekken de Initiatiefgroep actief bij de uitvoering van de opgaven in de regiovisie en geven hun een duidelijke rol. Hier starten we in **2026** mee.
- We organiseren gezamenlijk thema- en of inspiratiebijeenkomsten passend bij de thematiek waar we voor staan.
- We voeren doorlopend het gesprek over de waarden van ons kompas en hoe we dit ervaren in de uitvoering.

Samenwerking tussen gemeenten & jeugdigen en hun gezinnen

Al sinds de start van de opbouw van ons stelsel in 2015 nemen we de inbreng van jeugdigen en hun ouders en gezinnen serieus. De ervaringen van hen in ons stelsel, zowel positief als negatief, geven ons input die we serieus moeten nemen en waar we van kunnen leren. Handelen alsof het je eigen kind is... dat doen we voor hen!

Dat gezegd hebbende is het onrealistisch om van jeugdigen en ouders te verwachten dat zij over hun eigen belang heen willen (en/of kunnen) stappen. De jeugdzorg in zijn geheel kent een complex krachtenveld waar soms keuzes gemaakt (moeten) worden om de boel voor het grotere belang draaiende te houden, die in kunnen druisen tegen het belang van een individuele vraag. Een belangrijk vraagstuk onder deze visie is hoe we de stem van jeugd en hun ouders beter tot zijn recht kunnen laten komen.

We maken hiermee een start door niet bij het op- en vaststellen van (regionale) beleidsstukken een (klein) deel van deze doelgroep te raadplegen, maar juist in te zetten op het horen van hun stem **tijdens** de looptijd van de visie. Op deze manier denken wij hun stem beter in positie te kunnen brengen, waarmee de input meer waarde heeft.

Afspraken

- We willen dat de stem van jeugdigen en ouders niet incidenteel, maar structureel wordt meegenomen in de uitvoering van deze visie. Hun persoonlijke ervaringen geven aan waar bijvoorbeeld voor hen knelpunten in het systeem zitten. Ook kan hun ervaring helpend zijn voor andere jeugdigen en drempelverlagend werken om een hulpvraag te herkennen.
- We vragen iedere lokale gemeente om samen met jeugdigen en hun ouders ***uiterlijk in 2027*** een 'klantreis' te maken over hun toegang tot jeugdzorg en hoe zij dienstverlening etc. ervaren.
- We stimuleren een paar jongeren om zich aan te sluiten bij de Initiatiefgroep. We brengen samen met hen in beeld wat een passende rol in de Initiatiefgroep is en hoe zij hier invulling aan willen geven.
- We willen jaarlijks een jeugd- en ouderdialoog gaan organiseren op regionaal niveau, gekoppeld aan de meerjarige uitvoeringsagenda. De opbrengsten uit deze gesprekken kunnen worden gedeeld met de Initiatiefgroep en de bestuurstafel, zodat de stem van jeugdigen en ouders rechtstreeks doorwerkt in beleid, uitvoering en bijstelling van de regiovisie.

Samenwerking tussen gemeenten & jeugdigen en hun gezinnen

Monitoring & datagestuurd werken

- We organiseren een jaarlijks evaluatiemoment met de Initiatiefgroep. Dit wordt als advies meegegeven aan de bestuurstafel.
- We bespreken jaarlijks de evaluatie op de meerjarige uitvoeringsagenda in de bestuurstafel jeugd. De eerste keer zal in 2027 zijn.
- We nemen bovenstaande evaluatiepunten mee in onze PDCA cyclus en deze kunnen leiden tot prioritering of aanpassing van de uitvoeringsagenda.
- We willen beeld krijgen bij welke effecten we bereiken met de genoemde opgaven in de regiovisie. Op dit moment zijn we nog niet zo ver dat we kwalitatieve en/of kwantitatieve indicatoren kunnen benoemen. Daar gaan we wel naartoe werken. De volgende stap is deze indicatoren met beschikbare data te onderbouwen.
- We sturen op leren en verbeteren. Onze Jeugd In Beeld-data (JIB) en data uit het GRIP dashboard, inzichten daaruit en ervaringen van jeugdigen, ouders en professionals vormen samen de basis voor het gesprek over kwaliteit. Niet alleen over cijfers, maar over wat werkt.
- Door data en praktijk te verbinden, versterken we ons lerend vermogen als regio. We gebruiken de dashboards om trends, effecten en verbeterkansen te signaleren, en bespreken deze jaarlijks met de Initiatiefgroep en de bestuurstafel. Zo zorgen we dat onze regiovisie een levend document blijft: we leren, sturen bij en blijven koersvast.
- We willen voldoen aan de eisen vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en gaan aan de slag met datagedreven sturing. Er moet een vaste set indicatoren worden geïmplementeerd, waaronder beschikbaarheid, wachttijden, doorstroom en afbouw residentieel. Deze indicatoren moeten worden uitgewerkt in een PDCA-cyclus, met bronverwijzing naar de Hervormingsagenda Jeugd, CBS/Beleidsinformatie Jeugd en de iJW-berichtenketen.

Begrippenlijst Regiovisie Jeugd 2026 - 2030 West-Brabant West

Bestuurstafel: Het bestuurlijk overleg van wethouders jeugd van de 9 deelnemende gemeenten in West-Brabant West, waarin regionale besluiten worden voorbereid, afgestemd en/of vastgesteld.

Gecertificeerde Instelling (GI): Een organisatie die door de Rijksoverheid is gecertificeerd om kinderbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen uit te voeren, zoals ondertoezichtstellingen en voogdijen. Voorbeelden: William Schrikker, Jeugdbescherming Brabant.

Gemeenschappelijke Regeling (GR): Een samenwerkingsverband tussen de 9 gemeenten in West-Brabant West, gericht op gezamenlijke sturing en de uitvoering van jeugdzorg. De regeling treedt naar verwachting in 2027 in werking.

Governance: De gezamenlijke manier waarop gemeenten, onderwijs, zorg en jeugdhulppartners sturing geven aan samenwerking, besluitvorming en verantwoording binnen een netwerk van gelijkwaardige partners.

Grip op Verandering: Regionaal innovatieprogramma in West-Brabant West dat gemeenten, aanbieders en partners verbindt om anders te denken en te doen in de jeugdhulp, met focus op leren, samenwerken en het duurzaam verbeteren van zorg en ondersteuning.

Hervormingsagenda Jeugd (HVA): Landelijk meerjarenprogramma (2023–2028) dat gericht is op een duurzaam en toekomstbestendig jeugdstelsel met meer nadruk op preventie, passende zorg en een sterke sociale basis.

Initiatiefgroep: Een afvaardiging van stakeholders uit het zorglandschap van de jeugdhulpregio West-Brabant West (gemeenten, jeugdhulpaanbieders, GI's, onderwijs, zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen)

Jeugdhulpstelsel: Het samenhangende netwerk van gemeenten, jeugdhulpaanbieders, gecertificeerde instellingen, onderwijs, zorg en veiligheidspartners, dat gezamenlijk verantwoordelijkheid draagt voor preventie, toegang, hulp en nazorg. Het stelsel in West-Brabant West is gericht op nabijheid, normaliseren en samenwerking over domeinen heen, zodat jeugdigen en gezinnen tijdig passende ondersteuning ontvangen in hun eigen leefomgeving.

JeugdzorgPlus: Gesloten vorm van jeugdhulp voor jongeren met ernstige gedrags- of veiligheidsproblematiek, die landelijk wordt afgebouwd ten gunste van kleinschalige, open en integrale zorg dichter bij huis. Binnen West-Brabant West maakt JeugdzorgPlus deel uit van de bovenregionale transformatieopgave 2025-2030, gericht op het afbouwen van gesloten zorg en het ontwikkelen van kleinschalige, open en geïntegreerde alternatieven dichter bij huis.
Doel is dat jongeren passende hulp ontvangen in hun eigen omgeving, zonder vrijheidsbeperkende maatregelen, met onderwijs, zorg en veiligheid in samenhang georganiseerd.

Lokale toegang tot jeugdhulp: Het (lokaal) gemeentelijk team dat verantwoordelijk is voor de toegang, beoordeling en inzet van jeugdhulp. De lokale toegang werkt idealiter domein overstijgend, wijkgericht en samen met gezinnen en hun netwerk.

Begrippenlijst Regiovisie Jeugd 2026 - 2030 West-Brabant West

Norm voor Opdrachtgeverschap (NVO): Een landelijke norm uit de Hervormingsagenda Jeugd die gemeenten richting geeft voor professioneel, gezamenlijk en lerend opdrachtgeverschap. Doel is dat gemeenten hun verantwoordelijkheid als stelselhouder sterker en consistenter invullen.

Regionaal Veiligheidsteam (RVT): Een regionaal, multidisciplinair team waarin lokale professionals samen met specialistische partners (zoals de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en gecertificeerde instellingen) wekelijks samenkomen om complexe casussen met veiligheidshandelingen te bespreken, te adviseren en waar nodig te ondersteunen. Het RVT werkt aanvullend op lokale teams en biedt expertise, triage en besluitvorming in situaties waar veiligheid in het geding is.

Sociale basis: De sociale basis is het geheel van informele sociale verbanden (buurten, groepen, verenigingen, netwerken, gezinnen) van mensen, aangevuld en ondersteund vanuit de lokale overheid, organisaties, diensten en voorzieningen. Zij maken het mogelijk dat inwoners de mogelijkheden hebben om te participeren in sociale relaties op een manier die hun welzijn, capaciteiten en individueel potentieel verbetert. In de sociale basis gaat het om het versterken van eigenaarschap, zeggenschap en eigen regie van inwoners.

Stevig Lokaal Team (SLT): Gebiedsgericht, integraal werkend team dat inwoners dichtbij ondersteunt bij vragen over welzijn, zorg, participatie en jeugd, in nauwe samenwerking met netwerkpartners en de sociale basis. Iedere gemeenten heeft een eigen SLT en de werkwijze wordt lokaal bepaald.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming: Landelijk programma van het ministerie van Justitie en Veiligheid, het ministerie van VWS en de VNG, gericht op een integraal, gezinsgericht en samenhangend stelsel van hulp, ondersteuning en bescherming voor gezinnen van 0-100 jaar.

Veilig Thuis: Het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling in de regio West-Brabant. Veilig Thuis biedt advies en ondersteuning aan inwoners en professionals, onderzoekt meldingen van onveiligheid en coördineert de samenwerking tussen lokale teams, politie, justitie en zorgpartners om de veiligheid binnen gezinnen duurzaam te herstellen.